

Sygn. akt I ACa 535/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Agnieszka Sołtyka (spr.)
Sędziowie:	SSA Mirosława Gołuńska SSA Artur Kowalewski
Protokolant:	st.sekr.sądowy Beata Waclawik

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2015 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) spółka jawna w upadłości likwidacyjnej w S.

przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Rejonowego (...) w (...) i D. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt I C 393/14

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda na rzecz na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,

III. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

SSA A. Kowalewski SSA A. Sołtyka SSA M. Gołuńska

Sygn. akt: I ACa 535/15

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości (...) spółka jawna w upadłości likwidacyjnej w S. B. R. (1) – w pozwie przeciw D. D. jako zastępcy komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w S. D. P. (1) oraz Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu (...) w S. wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swą rzecz 108 195,03 zł z

odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Nadto, powód wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na swą rzecz kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem kwoty 17 zł uiszczonej w tytule opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu powód podał, że Sąd Rejonowy Szczecin - Centrum w Szczecinie Wydział XII Gospodarczy w postanowieniu z 8 stycznia 2013r. w sprawie o sygn. XII GUp 02/13 ogłosił upadłość (...) spółka jawna R. O. w S. obejmującą likwidację majątku dłużnika. Przed ogłoszeniem upadłości przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym (...) w S. D. P. (1) wszczęte zostały postępowania egzekucyjne przeciwko dłużnikowi (...) spółka jawna R. O. w S.. Czynności w ramach przedmiotowych postępowań Komornik podejmował przez swojego zastępcę D. D.. Egzekucja doprowadziła do uzyskania przez Komornika środków pieniężnych, których rozdysponowanie wymagało następnie sporządzenia planów podziału. Powód wskazał na trzy postanowienia w przedmiocie planu podziału, wydane w sprawie o sygn. akt KM 1309/11 i innych: z 23 listopada 2012r. w zakresie rozdysponowania kwoty 242.875.00 zł oraz 6.397.50 zł; z 10 grudnia 2012r. w zakresie rozdysponowania kwot 95.900,00 zł oraz 7.650.00 zł oraz z dnia 14 grudnia 2012r. o sprostowaniu planu podziału w zakresie kwoty 7.650.00 zł; a także z 21 grudnia 2012r. - w zakresie rozdysponowania kwot 147 400 zł oraz 11 650 zł.

Powód oświadczył, że 27 grudnia 2012r. za pośrednictwem Komornika dłużnik wniósł zarzuty do planów podziału z 23 listopada 2012r. oraz 10 grudnia 2012r. i 14 grudnia 2012r., wskazując na wszczęcie postępowania upadłościowego. W ocenie powoda wniesienie środków zaskarżenia oznaczało, iż postanowienia w przedmiocie planów podziału nie mogły się uprawomocnić. Powód wskazał na treść postanowienia w sprawie o sygn. IX Co 208/13, gdzie Sąd Rejonowy (...) w S. IX Wydział Egzekucyjny polecił Komornikowi w dniu 10 stycznia 2013r., na podstawie art. 759 § 2 k.p.c. celem zapewnienia należytego wykonania egzekucji, wydać orzeczenia w przedmiocie zawieszenia postępowania egzekucyjnego w całości - we wszystkich postępowaniach toczących się wobec dłużnika (...) spółka jawna R. O. w S. z uwagi na upadłość dłużnika.

Zdaniem powoda z powyższych przyczyn, wobec środków zaskarżenia wniesionych przez dłużnika, a także, wobec wydania przez Sąd zarządzenia w przedmiocie polecenia Komornikowi zawieszenia postępowań egzekucyjnych Komornik nie posiadał uprawnienia do wypłaty wierzycielom wyegzekwowanych kwot - plany podziału nie były prawomocne. Mimo to Komornik sądowy rozdysponował wyegzekwowane kwoty między wierzycielami. Według powoda Komornik sądowy powinien wstrzymać się z przekazaniem wierzycielom wyegzekwowanych kwot do czasu uprawomocnienia się orzeczenia Sądu Rejonowego. Z tej przyczyny powód ocenił działanie Komornika jako zamierzone i celowe, a tym samym naruszające normy prawne i obowiązujące standardy działania. Powód stwierdził również, że skutkiem wykonania nieprawomocnych planów podziału było wydanie przez zastępcę Komornika postanowień w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania egzekucyjnego i następnie ich pobranie z kwot uzyskanych w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przeciwko dłużnikowi. W wyniku powyższego doszło do obciążenia dłużnika łączną kwotą 108 195,03 zł. W ocenie powoda koszty te nie zostałyby naliczone i pobrane, gdyby zgodnie z przepisami k.p.c. nie doszło do nieuprawnionego wykonania planów podziału, a dalszy tok postępowań egzekucyjnych byłby zgodny z postanowieniem Sądu i regulacjami PUiN. Nieuprawnione wykonanie nieprawomocnych planów podziału spowodowało zatem dalsze bezpodstawne czynności Komornika, powodując tym samym niezasadne uszczuplenie masy upadłości. Kwota 108 195,03 zł jako bezpodstawnie naliczona i przedwcześnie wypłacona przez Komornika nie wpłynęła do masy upadłości. To zaś spowodowało wymierną szkodę masy upadłości, środki te bowiem, zgodnie z celem postępowania upadłościowego mogły służyć jedynie zaspokojeniu wierzycieli upadłego - dłużnika w przywołanych postępowaniach egzekucyjnych. O kwotę wypłaconą w wyniku postanowień Komornika w przedmiocie ustalenia kosztów postępowań egzekucyjnych uszczuplone zostały fundusze masy upadłości.

Powód podniósł, że w niniejszej sprawie wykonanie planów podziału było wykluczone zgodnie z art. 1028 k.p.c., także z uwagi na postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości i następnie ogłoszenie upadłości dłużnika, przewidującej likwidację jego majątku. Zdaniem powoda nie bez znaczenia dla okoliczności niniejszej sprawy pozostaje treść art. 146 ust. 1 PUiN.

Jako podstawę prawną żądania powód wskazał art. 23 ustawy z dnia 23 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji.

Pozwana D. D. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Pozwana zanegowała istnienie roszczenia powoda, bezprawność swojego działania, a z ostrożności procesowej zaprzeczyła istnieniu szkody po stronie powoda, winy po jej stronie i związkowi przyczynowemu pomiędzy szkodą a jej działaniem.

W kwestii kosztów postępowania egzekucyjnego pozwana oświadczyła, że mimo takiej możliwości powód nie kwestionował postanowień z 19 lutego 2013r., 26 lutego 2013r. i 1 marca 2013r. Z tej przyczyny postanowienia te są prawomocne, niezaskarżalne i obowiązujące w obrocie prawnym. W rezultacie powód nie może podważać ich zasadności, zwłaszcza na gruncie niniejszego postępowania. Pozwana wskazała również, że stanowisko procesowe powoda jest sprzeczne z zasadą ponoszenia przez dłużnika kosztów celowego prowadzenia egzekucji (art. 770 k.p.c.). Pozwana zwróciła również uwagę na czas pobrania opłat, co nastąpiło jeszcze w 2012r. Podniosła, że postanowienia z 19 i 26 lutego oraz 1 marca 2013r. stanowiły jedynie wymóg formalny wynikający z przepisu art. 770 k.p.c., do którego pozwana była zobowiązana bez względu na zawieszenie i umorzenie postępowania egzekucyjnego. Pozwana zwróciła również uwagę, że opłaty z art. 49 ust 1 k.s.e. są pobierana przez komornika z chwilą skutecznej egzekucji świadczeń, proporcjonalnie do wyegzekwowanej kwoty, a nie z chwilą zakończenia postępowania. Pozwana zarzuciła, że nie dysponowała środkami masy upadłości po ogłoszeniu upadłości i nie przekazała wyegzekwowanych środków wierzycielom po ogłoszeniu upadłości.

Pozwany Skarb Państwa – Sąd Rejonowy (...) w S. wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu stwierdził, że powód w sposób niejednoznaczny wskazał, z jakim działaniem albo zaniechaniem komornika sądowego wiąże swoją szkodę oraz nie przedstawił dowodów. Z tej przyczyny pozwany podniósł zarzut niewykazania bezprawności działania komornika sądowego.

Pozwany z ostrożności procesowej powołując się na normę art. 146 ust 2 P.u.n. i stanowisko przedstawiciela doktryny wskazał, że sumy ściągnięte w postępowaniu egzekucyjnym, które następnie, po ogłoszeniu upadłości, uległy zawieszeniu z mocy prawa, będą przelane do masy upadłości, tylko wtedy, jeśli do dnia ogłoszenia upadłości dłużnika nie zostały wydane egzekwującemu wierzycielowi. Pozwany zauważył, że jeżeli jednak nastąpiło wydanie wierzycielowi sum uzyskanych w egzekucji już po zawieszeniu postępowania (choćby w dniu ogłoszenia upadłości), to syndyk ma roszczenia o przekazanie tych kwot do masy skierowane jedynie do wierzyciela egzekwującego w egzekucji sądowej. Pozwany podkreślił, że w sprawie KM 1309/11 doszło do wyegzekwowania i przekazania wierzycielom wyegzekwowanych kwot jeszcze przed ogłoszeniem upadłości z 8 stycznia 2013r., to jest 21 grudnia 2012r. Doszło też do ściągnięcia i pobrania prawomocnych kosztów postępowania. Z tej przyczyny, w ocenie pozwanego argumentacja związana z żądaniem przekazania części wyegzekwowanej przez Komornika kwoty – równowartości kosztów egzekucji we wszystkich objętych planami podziałów sprawach – do masy upadłości jest chybiona przede wszystkim z tego powodu.

Z uwagi na wskazanie przez powoda postanowień o naliczeniu kosztów postępowania egzekucyjnego, pozwany uznał, że powód może wywodzić swoje roszczenie z treści postanowień komornika sądowego załączonych do pozwu. W takiej sytuacji pozwany podniósł zarzut braku skorzystania przez powoda z przysługujących mu środków prawnych w zakresie zaskarżenia przedmiotowych postanowień komornika sądowego, co stanowi argument oparty na art. 424^{1b} k.p.c.

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo oraz zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, zaś na rzecz pozwanej D. D. kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny;

Pozwana Komornik Sądowy D. D. – zastępca Komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Szczecin-Prawobrzeże i Zachód D. P. (1) w okresie od 28 października 2011r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 624/12, wyegzekwowała 53 104,62 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 45 654,57 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 6770,75 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 7 594,30 zł.

Pozwana w okresie od 7 do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2685/12 wyegzekwowała 1 699,15 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 1491,95 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 103,95 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 250,50 zł.

Pozwana w okresie od 16 sierpnia 2010r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 1411/12 wyegzekwowała 241 765,76 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 222 638,26 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 18 881,45 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 19 239,19 zł.

Pozwana w okresie od 5 marca do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 587/12 wyegzekwowała 221 851,71 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 122 985,96 zł; opłata egzekucyjna wyniosła łącznie 7 386,15 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 8 073,55 zł.

Pozwana w okresie od 23 kwietnia do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 1059/12 wyegzekwowała 32 001,91 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 27 367,25 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 4097,61 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 4 726,96 zł.

Pozwana w okresie od 9 listopada 2011r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 3148/11 wyegzekwowała 689,68 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 380,99 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 15,83 zł; łącznie koszty egzekucji wyniosły 428,03 zł.

Pozwana w okresie od 23 kwietnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 1058/12 wyegzekwowała 131 284,97 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 112 710,45 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 16 898,24 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 18 672,47 zł.

Pozwana w okresie od 28 sierpnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2090/12 wyegzekwowała 13 819,44 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 7 700,65 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 448,89 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 710,64 zł.

Pozwana w okresie od 7 grudnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2773/12 wyegzekwowała 1453,15 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 1265,83 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 88,17 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 224,67 zł.

Pozwana w okresie od 28 sierpnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2086/12 wyegzekwowała 22 873,41 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 19 678,66 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 2 951,80 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 3230,50 zł.

Pozwana w okresie od 23 kwietnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2426/12 wyegzekwowała 4104,85 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 956,44 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 3004,06 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 3 223,71 zł.

Pozwana w okresie od 28 sierpnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 2088/12 wyegzekwowała 7620,25 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 7025,63 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 368,62 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 773 zł.

Pozwana w okresie od 9 sierpnia 2012r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 977/12 wyegzekwowała 601 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 355,06 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 9,89 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 245,94 zł.

Pozwana w okresie od 18 kwietnia 2011r. do 13 grudnia 2012r. w postępowaniu Km 1309/12 wyegzekwowała 766 636,97 zł, z czego na rzecz wierzyciela przekazała 160 070,99 zł; opłata egzekucyjna wyniosła 22 923,54 zł; łącznie koszty egzekucyjne wyniosły 39 871,35 zł.

Pozwana Komornik sądowy D. D. w zastępstwie Komornika sądowego D. P. (1) w sprawie KM 1309/11 wydała cztery postanowienia o planie podziału sum uzyskanej z egzekucji z ruchomości dłużnika:

1. postanowienie z 23 listopada 2012r. dotyczyło planu podziału z 5 listopada 2012r. i kwot 242 875 zł oraz 6397,50 zł;
2. postanowienie z 10 grudnia 2012r. dotyczyło planu podziału z 3 grudnia 2012r. i kwot 95 900 zł oraz 7 650 zł;
3. postanowienie z 13 grudnia 2012r. uchylało plan podziału kwoty 7650 zł z 3 grudnia 2012r. i postanowienie z 10 grudnia 2012r w części dotyczącej planu podziału kwoty 7650 zł oraz dotyczyło sporządzenia nowego planu podziału kwoty 7650 zł;
4. postanowienie z 21 grudnia 2012r. dotyczyło planu podziału kwoty 147 400 zł oraz 11 650 zł z dnia 10 grudnia 2012r.

Dłużnik (...) Spółka jawna pismem z dnia 21 grudnia 2012r. wniósł zarzuty do planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, którego dotyczyło postanowienie z 23 listopada 2012r. Pozwana w odpowiedzi na zarzuty wskazała, między innymi, że są one spóźnione i podlegają odrzuceniu.

Kolejnym pismem z dnia 21 grudnia 2012r. dłużnik (...) Spółka jawna wniósł również zarzuty do planów podziału kwoty, których dotyczyły postanowienia z 10, 13 i 21 grudnia 2012r. W odpowiedzi na zarzuty pozwana stwierdziła bezpodstawność zarzutów. Odnosząc się do argumentacji dłużnika o wszczęciu wobec niego postępowania upadłościowego – pozwana Komornik stwierdziła, że jedynie ogłoszenie upadłości powoduje zawieszenie postępowań egzekucyjnych w rezultacie braku możliwości wykonania planu podziału kwot uzyskanych w postępowaniu egzekucyjnym.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie postanowieniem z dnia 8 stycznia 2013r. w sprawie XII Gu 99/12 w sprawie o ogłoszenie upadłości dłużnika (...) Sp. j. w S. ogłosił upadłość dłużnika obejmującą likwidację jego majątku i wyznaczył sędziego komisarza oraz syndyka masy upadłości w osobie B. R. (2).

Sąd Rejonowy (...) postanowieniem z dnia 10 stycznia 2013r. odrzucił skargę (...) Sp. j. oraz na podstawie art. 759 § 2 k.p.c., celem zapewnienia należytego wykonania egzekucji, polecił Komornikowi sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...) w Szczecinie – D. P. (1) wydać orzeczenie w przedmiocie zawieszenia postępowania egzekucyjnego w całości we wszystkich toczących się postępowaniach, wobec dłużnika (...) R. O. Sp. j.

W uzasadnieniu Sąd podał, że w piśmie z 21 grudnia 2012r. nadanym tego samego dnia skarżący wniósł zarzuty do planu podziału z 23 listopada 2012r. sporządzonego przez ww. Komornika sądowego w sprawie KM 1309/11 i innych. Skarga jako spóźniona podlegała odrzuceniu.

Komornik Sądowy D. D., zastępująca Komornika sądowego D. P. (1), 16 stycznia 2013r. wydała postanowienia o zawieszeniu postępowań egzekucyjnego prowadzonego przeciwko (...) Sp. j. Przyczyną zawieszenia było wydanie w sprawie XII GU 99/12 w dniu 8 stycznia 2013r. przez Sąd Rejonowy – Szczecin Centrum w S. postanowienia w sprawie ogłoszenia upadłości (...) Sp. j. Podstawą prawną postanowień Komornika sądowego o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego był przepis art. 146 P.u.n.

Komornik sądowy D. D., jako zastępca Komornika sądowego D. P. (1), wydała w okresie od 19 lutego do 1 marca 2013r. czternaście postanowień w przedmiocie umorzenia z mocy prawa, na podstawie art. 146 ust 1 P.u.n. postępowań egzekucyjnych. Komornik sądowy jednocześnie w każdym z tych postanowień orzekł o kosztach postępowania egzekucyjnego obciążając nimi dłużnika, a w zakresie, w jakim nie wyegzekwował kosztów postępowania egzekucyjnego od dłużnika – wierzyciela. Jako podstawę prawną orzeczenia Komornik sądowy

wskazała art. 770 k.p.c. oraz art. 8 ust 6 i 7, art. 39, 43, 44, 45, 49, 59 i 104 ustawy z 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji.

W poszczególnych postanowieniach z 19 lutego 2013r. Komornik sądowy naliczyła koszty postępowania w następujący sposób:

- 1.KM 2685/12 w łącznej kwocie 250,50 zł., z czego kwota 207,20 zł obciążała dłużnika;
- 2.KM 1411/12 w łącznej kwocie 19 239,19 zł., z czego kwota 19 186,99 zł obciążała dłużnika;
- 3.KM 587/12 w łącznej kwocie 8 073,55 zł, z czego kwota 8 031,10 zł obciążała dłużnika;
- 4.KM 1059/12 w łącznej kwocie 4 726,96 zł. , która w całości obciążała dłużnika;
- 5.KM 3148/11 w łącznej kwocie 428,03 zł, z czego kwota 389,68 zł w całości obciążała dłużnika oraz przyznania wierzycielowi kwoty 300 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym;
- 6.KM 1058/12 w łącznej kwocie 18 672,47 zł, z czego kwota 18630,02 zł obciążała dłużnika;
- 7.KM 2090/12 w łącznej kwocie 710,64 zł, z czego kwota 674,80 zł obciążała dłużnika;
- 8.KM 2773/12 w łącznej kwocie 224,67 zł, z czego kwota 187,32 zł obciążała dłużnika oraz przyznania wierzycielowi kwoty 600 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym;
- 9.KM 2086/12 w łącznej kwocie 3 230,50 zł, z czego kwota 3 194,75 zł obciążała dłużnika;
- 10.KM 2426/12 w łącznej kwocie 3 223,71 zł, z czego kwota 3 182,31 zł obciążała dłużnika oraz przyznała wierzycielowi kwoty 150 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym;
- 11.KM 2088/12 w łącznej kwocie 773 zł. z czego kwota 594,62 zł obciążała dłużnika;
- 12.KM 1309/11 w łącznej kwocie 30 871,35 zł, z czego kwota 39 800 zł obciążała dłużnika;

W postanowieniu z 26 lutego 2013r. w sprawie KM 977/12 Komornik sądowy naliczyła koszty postępowania w łącznej kwocie 245,04 zł, którymi w całości obciążył dłużnika oraz przyznała wierzycielowi kwoty 600 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym.

W postanowieniu z 1 marca 2013r. w sprawie KM 624/12 Komornik sądowy naliczyła koszty postępowania w łącznej kwocie 7 594,20 zł, z czego kwota 7 493,25 zł obciążała dłużnika.

W sumie koszty postępowania egzekucyjnego wyniosły 108 195,03 zł.

Syndyk masy upadłości (...) w piśmie z 25 lutego 2013r. zażądał udzielenie pisemnej informacji dotyczącej wykonania planów podziału sum uzyskanych przez egzekucję z ruchomości. Syndyk w szczególności domagał się podania mu kwot, które zostały przekazane poszczególnym wierzycielom oraz daty dokonania przelewu lub wypłaty gotówkowej dla wierzycieli ujętych w planach podziału. Wniosek Syndyka dotyczył:

- 1.planu podziału z 23 listopada 2012 r. - kwot 242 875 zł oraz 6 397,50 zł uzyskanych z egzekucji ruchomości dłużnika - postanowienie o planie podziału z dnia 23 listopada 2012 roku;
- 2.planu podziału z dnia 10 grudnia 2012 r. - kwot 95 900 zł oraz 7 650 zł uzyskanych z egzekucji ruchomości dłużnika - postanowienie o planie podziału z dnia 10 grudnia 2012 r.;
- 3.planu podziału z dnia 13 grudnia 2012 r. - kwoty 7 650 zł. - postanowienie o planie podziału z dnia 14 grudnia 2012 r.;

4. planu podziału z dnia 21 grudnia 2012 roku - kwot 147 400 zł oraz 11 650 zł uzyskanych z egzekucji ruchomości dłużnika - postanowienie o planie podziału z dnia 21 grudnia 2012 r.

Syndyk wskazał, że jego wniosek dotyczy trzydziestu jeden postępowań egzekucyjnych, to jest: KM 1309/11; KM 3016/11; KM 3148/11; KM 475/12; KM 587/12; KM 624/12; KM 977/12; KM 1049/12; KM 1058/12; KM 1059/12; KM 1072/12; KM 1147/12; KM 1148/12; KM 1366/12; KM 1411/12; KM 1513/12; KM 1523/12; KM 1524/12; KM 1567/12; KM 1716/12; KM 2030/12; KM 2086/12; KM 2087/12; KM 2088/12; KM 2089/12; KM 2090/12; KM 2359/12; KM 2426/12; KM 2685/12; KM 2773/12; KM 2894/12.

Syndyk wskazał, że żądane informacje są niezbędne do prawidłowego i skutecznego prowadzenia postępowania upadłościowego, w tym do sporządzenia listy wierzytelności.

W odpowiedzi na żądanie Syndyka - Komornik sądowy D. D., jako zastępca Komornika sądowego D. P. (1), przesłała plany podziału sumy uzyskanej z egzekucji z dat: 5 listopada 2012r. kwoty 242 878 zł oraz 6397,50 zł (postanowienie o sporządzeniu planu podziału z 23 listopada 2012r.); 3 grudnia 2012r. kwoty 95 900 zł oraz 7650 zł (postanowienie o sporządzeniu planu podziału z 10 grudnia 2012r.), który został sprostowany postanowieniem z sporządzeniu planu podziału z 14 grudnia 2012r. co do kwoty 7 560 zł; 10 grudnia 2012r. kwoty 147 400 zł oraz 11 650 zł (postanowienie o sporządzeniu planu podziału z 21 grudnia 2012r.).

Komornik sądowy oświadczyła, że sumy przypadające z planów podziału zostały przekazane wierzycielom przelewem w dniu 21 grudnia 2012r.

Z uwagi na wykonanie planów podziału przed ich uprawomocnieniem i w toku postępowania w przedmiocie rozpoznawania złożonych przez dłużnika zarzutów na ww. plany podziału, Syndyk wezwał Komornika sądowego D. D. do zapłaty łącznej kwoty 511 872,50 zł. Syndyk zażądał zwrotu środków w terminie 7 dni od daty pisma z 31 października 2013r. na wskazany przez niego rachunek bankowy.

Komornik Sądowy D. D. odebrała wezwanie 4 listopada 2013r. W piśmie z 14 listopada 2013r. uznając żądanie za bezpodstawne odmówiła jego spełnienia.

Sąd Rejonowy (...) w Szczecinie w postanowieniu z 14 lipca 2014r. umorzył postępowanie w przedmiocie zarzutów dłużnika (...) R. O. Sp. j. w S. do planów podziału z 13 i 10 grudnia 2012r. w związku z postanowieniem Komornika sądowego z 19 lutego 2013r. o stwierdzeniu umorzenia z mocy prawa toczących się postępowań egzekucyjnych w związku z upadłością dłużnika.

Po dokonaniu takich ustaleń Sąd Okręgowy stwierdził, że powództwo podlegało oddaleniu.

Wskazał, że treść żądania pozwu, obejmującego dochodzoną kwotę 108 195, 03 zł wskazuje, że szkodę miało wywołać naliczenie i pobranie przez pozwaną od dłużnika PW (...) R. O. Sp. j. w S. kosztów związanych z prowadzonymi przeciw niemu postępowaniami egzekucyjnymi. Postanowienia pozwanej Komornik sądowej powód enumeratywnie wskazał na stronach 4 i 5 pozwu, podając jednocześnie wysokość kosztów, które obciążały dłużnika.

Sąd stwierdził, że wprawdzie powód w treści uzasadnienia pozwu, obok kosztów postępowania egzekucyjnego, wskazywał również na kwoty przekazane przez pozwaną, jako Komornika sądowego, w związku z prowadzoną egzekucją, na rzecz wierzycieli, to jednak żądanie pozwu nie obejmowało tych kwot, natomiast odpowiadało kosztom postępowań egzekucyjnych, pobranych przez pozwaną z wyegzekwowanych od dłużnika sum. Sytuacja ta sprawiła, iż biorąc pod uwagę treść art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. oraz art. 321 § 1 k.p.c. – Sąd Okręgowy stwierdził, że okolicznościami faktycznymi stanowiącymi podstawę żądania są jedynie te, które dotyczą naliczenia i pobrania kosztów egzekucyjnych. Tym samym inne zdarzenia, na jakie wskazywał powód w treści uzasadnienia pozwu, w ocenie Sądu I instancji nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy wskazał, że odpowiedzialność odszkodowawcza komornika przewidziana w art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376 ze zm.) jest odpowiedzialnością deliktową za działanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinięcie komornika. Dla określenia odpowiedzialności odszkodowawczej komornika miarodajne są więc ogólne przesłanki odpowiedzialności deliktowej przewidziane w art. 415 k.c.; a zatem szkoda, zdarzenie ją wyrządzające (stosownie do art. 23 ustawy jest nim niezgodne z prawem działanie bądź zaniechanie komornika) i związek przyczynowy. Wszystkie te przesłanki ma obowiązek udowodnić powód, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodów- art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.

W ocenie Sądu meriti powód nie wykazał, aby działania pozwanej były bezprawne. Okoliczność ta wykluczała odpowiedzialność zarówno pozwanej D. D., jak i solidarną odpowiedzialność Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego (...) w S.. Z tej przyczyny powództwo podlegało oddaleniu.

Przypomniał Sąd, że powód zarzucił pozwanej, że bezprawnie pobrała z wyegzekwowanych od dłużnika środków kwoty odpowiadające kosztom postępowania egzekucyjnego i w ten sposób doprowadziła do uszczuplenia masy upadłości o 108 195,03 zł. Wskazał, że komornik dokonuje ustalenia kosztów prowadzenia egzekucji w formie postanowienia, które podlega zaskarżeniu w drodze skargi na czynności komornika (art. 767 k.p.c.). Ostatecznie, rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów niezbędnych do celowego prowadzenia egzekucji należy do sądu rozpoznającego skargę na postanowienie dotyczące kosztów egzekucji, o ile taka skarga zostanie wniesiona.

W tym aspekcie Sąd Okręgowy podkreślił, że okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie było, że powód nie kwestionował prawidłowości wyliczenia kosztów postępowania egzekucyjnych prowadzonych wobec (...) R. O. Sp. j. w S. przez pozwaną Komornika sądowego D. D., jako zastępcę Komornika sądowego D. P. (1). Bezsporną w sprawie była również okoliczność, że powód nie złożył skargi na postanowienia, w których pozwana orzekła o wskazanych kosztach.

Wobec powyższego Sąd I instancji stwierdził, że skoro powód nie skorzystał z przysługującej mu drogi postępowania odwoławczego, to skutkiem tego postanowienia pozwanej, jako zastępcy Komornika sądowego, są prawomocne i funkcjonują w obrocie prawnym. Niniejsze postępowanie nie stanowi drogi zaskarżenia postanowień o ustaleniu kosztów postępowania egzekucyjnego. Podkreślił też Sąd, że powód nie wyjaśnił, z jakiej przyczyny zaniechał zaskarżenia wskazanych postanowień pozwanej, skoro uważał je za niezgodne z prawem.

Niezależnie od powyższego Sąd Okręgowy wskazał na art. 43 u.k.s.e., który stanowi, że za prowadzenie egzekucji i inne czynności wymienione w ustawie komornik pobiera opłaty egzekucyjne. Stwierdził także, że zgodnie z art. 49 u.k.s.e. w sprawach o egzekucję świadczeń pieniężnych komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową w wysokości 15% wartości wyegzekwowanego świadczenia, jednak nie niższej niż 1/10 i nie wyższej niż trzydziestokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego. Podkreślił przy tym, że komornik ściąga opłatę od dłużnika proporcjonalnie do wysokości wyegzekwowanego świadczenia (ust 1a).

Sąd I instancji stwierdził, że konsekwencją regulacji art. 49 ust 1a u.k.s.c. jest, to, że opłata, o której mowa w art. 49 ust 1 u.k.s.c., jest ściągana przez Komornika sądowego wraz z egzekwowanym świadczeniem. Sytuacja taka miała miejsce również w niniejszej sprawie, gdzie pozwana D. D. ściągała opłaty wskazane w art. 49 ust 1 u.k.s.e. w momencie skutecznej egzekucji świadczeń, a nie z chwilą zakończenia postępowania i wydania stosownego postanowienia w przedmiocie jego kosztów.

Dodatkowo Sąd wskazał także na treść przepisu art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c. Stwierdził, że ustalone koszty egzekucji poniesione przez wierzyciela zaspokajane są w podziale sumy uzyskanej z egzekucji w kategorii pierwszej. Sąd wskazał przy tym, że koszty egzekucyjne obejmują wszelkie koszty postępowania egzekucyjnego należne zarówno na rzecz organu egzekucyjnego, jak i uczestników tego postępowania. W konsekwencji Sąd stwierdził, że bez względu na to, do jakiej kategorii zaliczały się egzekwowane przez pozwaną należności – związane z nimi koszty postępowania egzekucyjnego i tak należały do wierzytelności o najwyższym poziomie uprzywilejowania, a zatem wyprzedzające wszelkie inne w toku zaspokojenia z uzyskanych w toku egzekucji kwot pieniężnych.

Sąd Okręgowy zwrócił też uwagę na kwestię rozróżnienia ściągnięcia (art.770 k.p.c.) i pobrania (art.49 ust 1a u.k.s.e.) kosztów egzekucji. Wskazał, że pobranie kosztów egzekucji przez Komornika sądowego następuje po ich ściągnięciu od dłużnika w toku czynności egzekucyjnych uregulowanych w Kodeksie postępowania cywilnego. Podstawą pobrania kosztów egzekucji, do czego prawo i obowiązek ma Komornik sądowy, następuje na podstawie postanowienia, które kończy postępowanie egzekucyjne. Sąd zauważył, że rozróżnienie między czynnościami prowadzącymi do ściągnięcia oraz pobrania przez pozwaną Komornik sądową kosztów postępowania egzekucyjnego, ma istotne znaczenie w kontekście orzeczenia o ogłoszeniu upadłości w postanowieniu z 8 stycznia 2013r. oraz polecenia, zawartego w postanowieniu z 10 stycznia 2013r. o zawieszeniu prowadzonych postępowań egzekucyjnych.

Sąd meriti podkreślił przy tym, że w związku z umorzeniem postępowań egzekucyjnych, pozwana Komornik sądowa nie mogła zaniechać wydania orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego. Sąd wskazał w tym zakresie na przepis art. 43 u.k.s.e. Podkreślił, że pobranie opłaty egzekucyjnej jest obowiązkiem pozwanej, jako Komornika sądowego i z tego obowiązku pozwana się wywiązała wydając szereg postanowień, które nie zostały zaskarżone w przewidziany sposób.

Kolejno także Sąd Okręgowy wskazał, że przeprowadzone postępowanie dowodowe w oparciu o dokumenty w postaci zaświadczeń o dokonanych wpłatach, sporządzonych przez pozwaną Komornik wykazało, że czynności polegające na ściągnięciu kosztów egzekucji, w tym opłat egzekucyjnych nastąpiły przed 13 grudnia 2012r. Oznaczało to, że zostały dokonane nie tylko przed wydaniem postanowienia z 10 stycznia 2013r., zawierającego polecenie Sądu zawieszenia postępowań egzekucyjnych, lecz również przed postanowieniem z 8 stycznia 2013r. o ogłoszeniu upadłości dłużnika. Tym samym pozwana Komornik sądowa nie dopuściła się naruszenia polecenia Sądu poprzez prowadzenie egzekucji po ogłoszeniu upadłości dłużnika, ponieważ w czasie, kiedy dokonywała czynności mających na celu ściągnięcie kosztów, w tym opłat egzekucyjnych - oba wskazane fakty jeszcze nie miały miejsca.

Sąd meriti wskazał, że zgodnie z art. 146 ustawy z 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości, wszczęte przed ogłoszeniem upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Zawieszenie postępowania egzekucyjnego nie stoi na przeszkodzie przysądzeniu własności nieruchomości, jeżeli przybicia udzielono przed ogłoszeniem upadłości, a nabywca egzekucyjny wpłaci w terminie cenę nabycia (ust 1). Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy upadłości po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości (ust 2). W ocenie sądu meriti przepis art. 146 § 2 p.u.n. należy rozumieć w ten sposób, że obowiązek przelania do masy upadłości dotyczy sum ściągniętych w postępowaniu egzekucyjnym, które następnie, po ogłoszeniu upadłości, uległo zawieszeniu z mocy prawa, a które nie zostały jeszcze wydane egzekwującemu wierzycielowi. Powołanie się na wydanie wyegzekwowanych sum nie może dotyczyć sytuacji, gdy do ich wyegzekwowania, a nie tylko przelania, doszło już po ogłoszeniu upadłości. W niniejszej sprawie nie ulegało wątpliwości Sądu, że po ogłoszeniu upadłości doszło jedynie do pobrania tytułem opłaty egzekucyjnej, przez pozwaną Komornik sądową, wcześniej ściągniętych, to jest wyegzekwowanych kwot, do czego pozwana jako Komornik sądowy była uprawniona na podstawie art. 43 u.k.s.e.

W konsekwencji Sąd I instancji uznał, że wobec braku bezprawności działania pozwanej Komornik sądowej D. D. zbędne okazały się rozważania w kwestii subsydiarnej odpowiedzialności Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego (...) w Szczecinie wynikającej z treści art. 23 ust 3 ustawy z 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji. Z istoty odpowiedzialności solidarnej wynika bowiem, że aktualizuje się ona w związku z odpowiedzialnością innego podmiotu, w tym przypadku Komornik sądowej D. D.. Konsekwencją ustalenia braku bezprawności działania pozwanej, co eliminuje jej odpowiedzialność wobec powoda, był brak odpowiedzialności subsydiarnej Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy jedynie na marginesie odniósł się do kwestii dotyczących rozdysponowania przez pozwaną pomiędzy wierzycieli sum im przypadających na podstawie sporządzonych planów podziału. Nie zgodził się przy tym z twierdzeniem powoda, że sumy przypadające wierzycielom na podstawie planów podziału nie mogły być im

rozdysponowane 21 grudnia 2012 r. Wskazał, że zgodnie z art. 1028 k.p.c., jeżeli zarzutów nie wniesiono w terminie przepisany, organ egzekucyjny przystąpi do wykonania planu. Wniesienie zarzutów wstrzymuje wykonanie planu tylko w części, której zarzuty dotyczą (§ 1).

Wskazał w tym kontekście Sąd, że postanowienie z 23 listopada 2012 r. było prawomocne od 12 grudnia 2012 r., z uwagi na spóźnione złożenie zarzutów przez powoda. Sąd nie miał wątpliwości, że Komornik sądowy nie jest zobowiązany do oczekiwania na orzeczenie Sądu, aby przystąpić do wykonania planu podziału.

W ocenie sądu meriti także postanowienia z 10, 13 i 21 grudnia 2012 r. były w chwili rozdysponowania środków prawomocne, gdyż w swoich zarzutach dłużnik powoływał się jedynie na fakt prowadzenia postępowania o ogłoszenie upadłości dłużnika, co w ocenie dłużnika winno skutkować przeniesieniem środków uzyskanych z egzekucji do masy upadłości. Sąd wskazał w związku z powyższym, że w dacie sporządzania zarzutów przez dłużnika nie zostało jeszcze wydane postanowienie o ogłoszeniu upadłości dłużnika, skutkujące zawieszeniem egzekucji. W takiej sytuacji postępowanie pozwanej Komornik sądowej było zgodne z prawem. Nadto, Sąd stwierdził, że zgodnie z przepisem art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 1997 r. Nr 133, poz. 882 ze zmianami), pozwana miała obowiązek przekazania w terminie czterech dni wyegzekwowanych należności na rzecz uprawnionego, pod rygorem odpowiedzialności odszkodowawczej za nieterminowe wykonanie tego obowiązku.

Końcowo Sąd podniósł, iż powód nie wykazał wszystkich elementów składowych odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej Komornik sądowej. Poza bezsporną okolicznością wydania postanowień o kosztach postępowania, powód nie wykazał szkody w związku z ich wydaniem, ani związku przyczynowego między zdarzeniem a szkodą. Powód nie wykazał, aby faktycznie powstała szkoda w majątku upadłego w wyniku działania komornika i to w kwocie dochodzonej pozwem. W ocenie Sądu w tym zakresie można było twierdzić jedynie o uprawdopodobnieniu uszczuplenia masy upadłości. Samo twierdzenie, iż szkoda polega na tym, że powód na skutek działania komornika został pozbawiony możliwości zaspokojenia wszystkich wierzycieli w stopniu wynikającym z prawa upadłościowego, w ocenie Sądu było pozbawione oparcia w treści konkretnych środków dowodowych. Fakt wydania przez pozwaną postanowień stwierdzających umorzenie postępowania i orzekającego o kosztach postępowania egzekucyjnego ściąganych od upadłego dłużnika na długo przez ogłoszeniem upadłości nie dowodził, że masa upadłości doznała uszczerbku odpowiadającego sumie opłat egzekucyjnych.

Końcowo Sąd Okręgowy wskazał, że dowód z opinii biegłego wnioskowany przez powoda na rozprawie 11 lutego 2015r. w ocenie Sądu był nieprzydatny do dokonania ustaleń w niniejszej sprawie istotnych z uwagi na przedmiot rozstrzygnięcia. Okoliczność rozdysponowania wyegzekwowanych przez pozwaną środków nie była kwestionowana; sposób postępowania Komornika sądowego uregulowany jest przez przepisy powszechnie obowiązującego prawa; nadto z uwagi na treść żądania pozwu istotna była wysokość kosztów postępowania egzekucyjnego, wskazanych w postanowieniach pozwanej, które nie zostały zaskarżone i jako prawomocne funkcjonują w obrocie prawnym.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu wydano na podstawie art. 98 § 1 K.p.c. oraz art. 11 ust. 3 zd. 1 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Wysokość wynagrodzenia należnego Prokuraturii Generalnej została ustalona na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.461), o czym Sąd orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku.

Na zasądzone na rzecz pozwanej D. D. koszty procesu składały się wydatek na opłatę skarbową od pełnomocnictw oraz wynagrodzenie zawodowego pełnomocnika, określone na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.490), o czym Sąd orzekł w punkcie trzecim sentencji wyroku.

Z wyrokiem tym nie zgodził się powód, zaskarżając go w całości i zarzucając naruszenie:

I. art. 1028 k.p.c. - poprzez przyjęcie w okolicznościach przedmiotowej sprawy, że pozwana nie miała obowiązku powstrzymania się z wykonaniem planu podziału do momentu rozpatrzenia przez Sąd zarzutów dłużnika,

II. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie zgłoszonego przez powoda wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w sytuacji, gdy w sprawie zachodziła konieczność zweryfikowania stanu faktycznego przez podmiot posiadający wiadomości specjalne, a samo przeprowadzenie tego dowodu było obiektywnie możliwe.

Wskazując na takie zarzuty apelujący wniósł o:

zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie w całości żądania zgłoszonego

w pozwie oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów

postępowania zarówno w I, jak i II instancji z uwzględnieniem kosztów zastępstwa

procesowego wg norm przepisanych;

ewentualnie o: uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji wraz z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że powód nie może się zgodzić ze stwierdzeniem, jakoby w okolicznościach niniejszej sprawy nie dowiódł zaistniałej w masie upadłości szkody. Wskazano, że z uwagi na specyfikę postępowania upadłościowego w zakresie składu masy upadłości popartego uregulowaniem zawartym w art. 61 PUiN masą upadłości jest majątek, który winien się znajdować się w posiadaniu upadłego na dzień ogłoszenia upadłości. Zarzucono w związku z powyższym, że pozwana nie miała możliwości skonsumowania, rozdysponowania środków wygezekwowanych w toku postępowań egzekucyjnych, co z okoliczności wywodzonych przez powoda dowodzi, że środkami tymi winien dysponować syndyk.

Apelującym podkreślił, iż w związku z treścią art. 146 ust. 2 PUiN sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym i niewydane powinny zostać przelane do masy upadłości, a wierzyciele, którzy prowadzili egzekucję, będą zaspokojeni według przepisów ustawy. Wskazał, że przepis ten dotyczy sytuacji, gdy przed ogłoszeniem upadłości zdołano już uzyskać sumy należące do upadłego; sumy te powinny po ich przekazaniu powiększyć masę upadłości, a wierzyciele będą zaspokojeni według przepisów prawa upadłościowego i naprawczego. Podkreślił także, iż zgodnie z ww. przepisem sumy uzyskane przed zawieszeniem postępowań egzekucyjnych wobec ogłoszenia upadłości dłużnika powinny zostać przekazane do masy upadłości dłużnika.

Apelujący zarzucił, że Sąd pominął okoliczność, że szkoda masy upadłości wynikała przede wszystkim z wykonania planów podziału przez pozwaną w czasie, gdy nie było to jeszcze możliwe. Wydanie wskazywanych przez powoda postanowień w przedmiocie kosztów było niczym innym, jak następstwem wykonania planów w sytuacji, gdy nie było to jeszcze możliwe.

Kolejno w kontekście art. 770 k.p.c. skarżący wskazał, że zaspokojenie czy to kosztów postępowania egzekucyjnego, czy też innych grup wierzytelności oznacza możliwość dysponowania środkami uzyskanymi w toku postępowania egzekucyjnego. Za bezsporny uznał fakt, iż wraz z egzekucją należności dochodzonej przez wierzyciela Komornik ściąga opłatę egzekucyjną. To jednak nie oznacza w ocenie skarżącego, że z chwilą jej ściągnięcia, automatycznie może ona zostać skonsumowana przez Komornika. Uznał apelujący, że to możliwe jest dopiero po zatwierdzeniu przez Sąd planu podziału, w przypadku wniesienia środka zaskarżenia, a sytuacja ta zaistniała w okolicznościach niniejszej sprawy.

Apelujący podkreślił, że dopiero postanowienia wskazujące w pozwie dawały Komornikowi uprawnienie do pobrania na jego rzecz kosztów w postanowieniach wskazanych. To zaś bezwzględnie, z uwagi na skutki ogłoszenia upadłości nie mogło mieć miejsca. Zarzucono, że pobierając wynagrodzenie komornik dysponuje bowiem środkami masy upadłości, a to wyraźnie i kategorycznie zastrzeżone jest dla syndyka, przy uwzględnieniu rygorów wynikających z szeregu uregulowań ustawy PUiN.

Podkreślono, że właśnie po dacie ogłoszenia upadłości nie było możliwe ich pobranie przez komornika. Ściągnięte od wierzyciela środki Komornik winien był po ogłoszeniu upadłości przekazać do masy upadłości, bo to nie uprawnieniem komornika jest dysponowanie środkami, które z dniem ogłoszenia upadłości stają się masą upadłości

Apelujący zarzucił też, że Sąd pominął fakt, iż pobranie tych należności nastąpiło już po postanowieniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, jak i po postanowieniu nakazującym zawieszenie postępowań egzekucyjnych. Podkreślił, że to owa czynność stanowi naruszenie zarzucane przez powoda.

Apelujący podniósł, że do chwili wydania przez Sąd postanowienia w związku z wniesionymi przez dłużnika zarzutami do planu podziału żaden z podmiotów nie miał możliwości przesądzenia o spóźnionym charakterze środków zaskarżenia dłużnika. To rola sądu rozpoznającego zarzuty jest w ocenie apelującego decydująca dla określenia skutków nieterminowości. Przesądzenie tej okoliczności nastąpiło z dniem wydania postanowienia tj. 10.01.2013r. i dopiero wówczas, gdyby nie rygory postępowania upadłościowego pozwana miałaby możliwość pobrania kosztów egzekucyjnych, czego ze względu na ich status w tym dniu, jako składników masy upadłości uczynić jej już nie wolno było.

W podsumowaniu stwierdzono, że strona powodowa nie może się także zgodzić ze stwierdzeniem Sądu, jakoby w chwili rozdysponowania przez pozwaną środków postanowienia z dnia 10, 13 i 31 grudnia były prawomocne. Wskazano, że w chwili, gdy pozwana rozdysponowała środki uwzględnione w zaskarżonych planach podziału istniał stan oczekiwania na decyzję Sądu w zakresie złożonych przez dłużnika zarzutów.

Precyzując podstawy drugiego z zarzutów przedmiotowej apelacji powód wskazał, iż dowód z opinii biegłego był w przekonaniu strony powodowej konieczny i uzasadniony dla zbadania chociażby dat, w jakich pozwana dokonała zaliczenia na swoją rzecz środków pobranych tytułem kosztów. Z treści dokumentów złożonych przez pozwaną fakt ten nie wynikał, a wobec wykonania planów podziału w sytuacji, gdy nie było to możliwe, także i koszty zostały skonsumowane przez pozwaną w czasie, gdy nie było prawnej możliwości ich pobrania przez Komornika.

Powód podkreślił, iż na granie niniejszej sprawy nie było oczywiste, kiedy pozwana rozdysponowała wszystkie środki, uwzględnione we wszystkich planach podziału, daty te nie wynikają ze złożonych w toku postępowania kopii akt egzekucyjnych. Zdaniem powoda nie można bowiem wykluczyć, że środki te były konsumowane przez poszczególne kategorie zaspokojenia w czasie, gdy ogłoszona już była upadłość dłużnika, a tym bardziej w czasie, w którym Sąd nakazał zawieszenie postępowań egzekucyjnych. Zdaniem powoda w tym celu właśnie konieczny i uzasadniony był wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, który w oparciu o szczegółową i wnikliwą analizę, popartą doświadczeniem i znajomością specyfiki postępowania egzekucyjnego mógłby wprost wskazać, czy poszczególne koszty pozwana zaliczyła na swoją rzecz w czasie, w którym mogła to jeszcze zrobić.

W odpowiedzi na apelację pozwana D. D. wniosła o oddalenie apelacji powoda w całości i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania w II instalacji według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Pozwany Skarb Państwa również wniosł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny zważył, co następuje;

Apelacja jest bezzasadna, a zarzuty w niej podniesione nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać trzeba, że okoliczności faktyczne stanowiące podstawę żądania dotyczyły naliczenia i pobrania kosztów egzekucyjnych, powód bowiem domagał się zasądzenia od pozwanych kwot wynikających z wydanych już po ogłoszeniu upadłości i prawomocnych postanowień o ustaleniu kosztów egzekucji. Powód uznał, że działania pozwanej są bezprawne, gdyż wskutek ogłoszenia upadłości nie miała prawa do wykonania planów podziałów, czego konsekwencją było wydanie postanowień w przedmiocie kosztów.

Z takim stanowiskiem zgodzić się nie można. Po pierwsze powód nie zaskarżył postanowień w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji, taka decyzja prowadzić może do jedyne go logicznego wniosku, że nie miał zastrzeżeń do ich treści, ani podstawy ich wydania. Postanowienia te są zatem prawomocne. Ponadto powód nie zakwestionował wysokości naliczonych kosztów egzekucji.

Wskazać także należy na specyfikę postępowania egzekucyjnego wynikającą z unormowania ustawy o komornikach sądowych i egzekucji.

Zgodnie z tymi przepisami pozwana komornik miała prawo i obowiązek ściągnięcia opłat egzekucyjnych wraz z egzekwowanym świadczeniem (art. 43 i 49 u.k.s.e.).

Podkreślić w tym miejscu należy, że z materiału dowodowego zebranego w sprawie niniejszej wynika, że ostatnie licytacje w sprawach egzekucyjnych przeprowadzone zostały 10 grudnia 2012r i w tej dacie wpłynęły do komornika środki uzyskane w wyniku sprzedaży licytacyjnej majątku dłużnika. Za złożonych w sprawie kart rozliczeniowych prowadzonych we wszystkich sprawach egzekucyjnych, których dotyczy pozew w niniejszej sprawie wynika, że rozliczenie i pobranie kosztów egzekucyjnych nastąpiło do 13 grudnia 2012r, gdyż do tej daty komornik ściągnęła wraz z wyegzekwowanym świadczeniem koszty egzekucyjne, w tym opłatę egzekucyjną. Takich też ustaleń dokonał Sąd I instancji i ustalenia tego nie zakwestionowano ani nie podważono w apelacji. Co więcej apelujący nie zakwestionował prawidłowości tych czynności, gdyż swoje żądanie łączył ze zdarzeniami, które nastąpiły po ogłoszeniu upadłości tj. wydaniem postanowień ustalających koszty egzekucji.

Do dokonania takich ustaleń nie była niezbędna wiedza specjalistyczna, wystarczyło dokonać analizy złożonych dokumentów z akt egzekucyjnych. W przypadku wątpliwości, co do terminów dokonania poszczególnych czynności rzeczą powoda było żądanie zobowiązania pozwanej do złożenia konkretnych dokumentów. O to w niniejszej sprawie nie wnioskował.

Z tych względów zawarty w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. „poprzez bezzasadne oddalenie zgłoszonego przez powoda wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego w sytuacji, gdy w sprawie zachodziła konieczność zweryfikowania stanu faktycznego przez podmiot posiadający wiadomości specjalne, a samo przeprowadzenie tego dowodu było obiektywnie możliwe” uznać należy za bezzasadny. Po pierwsze wniosek złożony na rozprawie w dniu 11.02.2015r uznać trzeba za spóźniony, gdyż w piśmie procesowym zawierającym stanowisko powoda po otrzymaniu odpowiedzi na pozew strona powodowa nie złożyła żadnych wniosków dowodowych, a nadto wniosek ten zmierzał w istocie do dokonania ustaleń w sferze faktów. Te zaś, wynikające wprost z materiału zebranego w sprawie, powinien wskazać powód i połączyć je z obowiązującymi przepisami prawa w celu wykazania zasadności swego żądania. Wskazać trzeba, że wniosek powoda złożony na rozprawie w dniu 11 lutego 2015r, jak wynika z zapisu tej rozprawy w systemie audio- wideo, zmierzał do wykazania opinią biegłego faktów w postaci dat i kwot pobranych przez komornika oraz ich rozdysponowania.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że art. 278 § 1 k.p.c. stanowi, że w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd może wezwać biegłego lub biegłych w celu zasięgnięcia opinii. Rolą biegłego w procesie jest zatem udostępnienie sądowi swych wiadomości specjalnych do oceny zebranego w sprawie przez strony materiału dowodowego w celu rozstrzygnięcia sprawy, nie zaś zastępowanie stron w wykazywaniu faktów i zbieraniu dowodów.

Wskazując na powyższe stwierdzić trzeba, że niewątpliwie ściągnięcie objętych wnioskami egzekucyjnymi kwot nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości dłużnika, w tym też czasie komornik ściągał i pobrał także koszty

egzekucyjne w wysokości proporcjonalnej do wyegzekwowanego świadczenia. Taki wniosek wynika ze złożonych kart rozliczeniowych. Art. 49 ust. 1 i 1a u.k.c. i e. wyraźnie natomiast stanowią, że komornik pobiera od dłużnika opłatę stosunkową i ściągą ją proporcjonalnie do wysokości wyegzekwowanego roszczenia.

Wskazując na powyższe stwierdza Sąd odwoławczy, że skoro czynności egzekucyjne prowadzone były przez komornika do 10.12.2012r (ostatnia licytacja) i do tej daty wpływały środki z licytacji, to komornik na podstawie art. 43 i 49 u.k.s. i e. zasadnie naliczył i pobrał opłaty egzekucyjne od wyegzekwowanego roszczenia, tym bardziej, że wyegzekwowane środki przekazał wierzycielom przed ogłoszeniem upadłości. Wszystkie te czynności podjęte zostały przed ogłoszeniem upadłości (8 stycznia 2013r), zatem przed zawieszeniem postępowania egzekucyjnego.

Kolejno zauważa Sąd Apelacyjny, nie wdając się w kwestie rozdysponowania pomiędzy wierzycieli egzekwujących dłużnika kwot uwzględnionych w nieprawomocnych planach podziału i relacje pomiędzy art. 146 p.u.i n. i art. 1048 k.p.c., skoro spór dotyczy jedynie pobranych przez komornika opłat egzekucyjnych, że wobec treści art. 43 i 49 u.k.s.i e. uznać należy, że pobranie tych opłat do 13 grudnia 2012r nie było czynnością bezprawną, tym bardziej, że zgodnie z treścią art. 770 zdanie drugie k.p.c. koszty egzekucyjne komornik ściągą wraz z egzekwowanym roszczeniem. Już zatem tylko z tej przyczyny roszczenie odszkodowawcze oparte na treści art. 23 u. k.s. i e. jest bezzasadne.

Osobną natomiast kwestią pozostaje wykazanie szkody, która w ocenie Sądu Okręgowego w sposób wskazany przez powoda nie została wykazana, co zarzucali pozwani. Tę argumentację sąd odwoławczy podziela.

Wskazuje też Sąd Apelacyjny, że zgodnie z art. 23 u. k.s. i e. komornik jest obowiązany do naprawienia szkody wyrządzonej przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu czynności. Utrwalone pozostaje w orzecznictwie stanowisko, że w okresie zawieszenia postępowania egzekucyjnego niedopuszczalne jest podejmowanie innych czynności, niż zmierzające do jego podjęcia. Wskazać jednak należy, że pobranie opłaty egzekucyjnej jest czynnością przymusową i dotyczy należności wyegzekwowanej. W niniejszej sprawie, co pozostaje poza sporem, w okresie po ogłoszeniu upadłości komornik nie prowadził czynności egzekucyjnych, a jak wyżej opisano pobranie opłat egzekucyjnych po wyegzekwowaniu należności od dłużnika nastąpiło do 13 grudnia 2012r. Do tego upoważniały go dyspozycje art. 49 u.k.s. i e., a także art. 63 u.k.s. i e., który nakazuje komornikowi rozliczenie pobranych opłat w danym miesiącu, co nastąpiło w grudniu 2012r, a zatem przed ogłoszeniem upadłości dłużnika. Taką wykładnię wspiera art. 146 u p. u. i n.

Podkreślić też należy, że pobranie opłat wynikające z art. 49 u k.s. i e. jest czynnością przymusową, dotyczy należności wyegzekwowanej, co w niniejszej sprawie nastąpiło do 13 grudnia 2012r, a zatem na prawie miesiąc przed ogłoszeniem upadłości dłużnika. Przed ogłoszeniem upadłości i do dnia 21 grudnia 2012r komornik przekazał ponadto wierzycielom wyegzekwowane należności, a nastąpiło to również przed wniesieniem przez dłużnika zarzutów do planu podziału. Dodać też należy, że zgodnie z art. 22 u k.s.i e. komornik w ciągu 4 dni powinien przekazać wierzycielowi wyegzekwowane środki. Wskazać trzeba, że komornikowi należą się opłaty egzekucyjne i poniesione wydatki od wyegzekwowanych i wydanych wierzycielom należności (art. 49 ust 1 u k.s.i e. w związku z art. 770 zdanie 2 k.p.c.), ściągane wraz z egzekwowanym roszczeniem. Uznać także trzeba, że brak ustalenia kosztów egzekucyjnych w formie postanowienia na etapie egzekucji praw majątkowych i ściągania należności nie powoduje, że komornikowi koszty te się nie należą. Koszty dzielą bowiem los egzekwowanego świadczenia. Zatem, jeśli świadczenie wyegzekwowano, to komornikowi koszty należą się, a skoro wszystkie te czynności nastąpiły przed ogłoszeniem upadłości, komornik nie miał obowiązku przekazania pobranych opłat do masy upadłości.

Odnosząc się do kwestii związanych z wniesionymi przez dłużnika zarzutami do planów podziału sum uzyskanych z egzekucji i związanego z nimi zarzutem naruszenia art. 1028 k.p.c. to wskazuje sąd odwoławczy, że w przypadku postanowienia z dnia 23 listopada 2012r termin do zaskarżenia upłynął dla dłużnika z dniem 11 grudnia 2012r. W tym czasie dłużnik, co pozostaje poza sporem, zarzutów nie wniósł, zatem komornik nie miał obowiązku odczekiwać, czy zarzuty takie dłużnik wnieśli i po upływie terminu do wniesienia zarzutów mógł przystąpić do wykonania planu podziału. Upoważniała go do tego treść art. 1028 § 1 k.p.c., a przeciwna argumentacja apelującego nie ma wsparcia jurydycznego.

Inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku planów podziału z 10, 13 i 21 grudnia 2012r. Z akt egzekucyjnych (t. IV KM 1309/11 k.94, 95) wynika, że w przypadku dwóch pierwszych planów podziału dłużnik otrzymał orzeczenia w dniach 13 grudnia i 18 grudnia 2012r., a zarzuty wniósł pismem z dnia 21 grudnia 2012r., złożonym w dniu 27 grudnia 2012r. Zauważyć jednakże należy, że w piśmie stanowiącym zarzuty do planów podziału dłużnik nie sformułował merytorycznych zastrzeżeń do planów podziału, a jedynie wskazywał na toczące się postępowanie egzekucyjne.

W przypadku planu podziału z dnia 21 grudnia 2012r, to dłużnik otrzymał go 2 stycznia 2013r, zatem termin do wniesienia zarzutów nie zakończył się przed ogłoszeniem upadłości. Kwestie te jednak pozostają poza zakresem związanym z rozstrzygnięciem niniejszej sprawy, gdyż dotyczy ona jedynie pobranych przez komornika opłat egzekucyjnych, które to czynności, jak wcześniej wskazano podjęte zostały prawidłowo i z upoważnienia wynikającego z art. 43 i 49 u.k.s. i e. oraz art. 64 ust 4 tej ustawy. Pobranie przez komornika opłat egzekucyjnych nastąpiło przed ogłoszeniem upadłości, a zatem w myśl art. 146 p.u.i.n. komornik nie miał obowiązku przekazywać tych środków do masy upadłości. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd wyrażony przez Stanisława Gurgula w Komentarzu do Prawa upadłościowego i naprawczego, Warszawa 2004, iż przepis art. 146§2 p.u.n. należy rozumieć w ten sposób, że obowiązek przelania do masy upadłości dotyczy sum ściągniętych w postępowaniu egzekucyjnym, które następnie, po ogłoszeniu upadłości, uległo zawieszeniu z mocy prawa, a które nie zostały jeszcze wydane egzekwującemu wierzycielowi. W niniejszej sprawie wyegzekwowane kwoty wydano wierzycielom przed ogłoszeniem upadłości, uzasadnione zatem było pobranie przez pozwaną kosztów egzekucyjnych od tych sum.

Zarzut naruszenia art. 1028 k.p.c. Sąd uznał zatem za niezasadny.

Z tych względów apelacja jako bezzasadna została oddalona, o czym na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono w punkcie I wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania zawarte w punktach II i III wyroku wydano przy zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu- art. 98 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia należnego Prokuraturii Generalnej została ustalona na podstawie § 12 ust 1 pkt 2 w związku z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.461), o czym Sąd orzekł w punkcie drugim sentencji wyroku.

Wysokość kosztów zasądzonych na rzecz pozwanej D. D. określono na podstawie §13 ust 1 pkt 2 w związku z §6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.490), o czym Sąd orzekł w punkcie trzecim sentencji wyroku.

SSA A. Kowalewski SSA A. Sołtyka SSA M. Gołuńska